

Истинската история

05 октомври 1878 г. - избухва Кресненско-Разложкото въстание

Кресненско-Разложкото

въстание е въстание на македонските българи от 1878-1879 година срещу османската власт, последвало решенията на Берлинския конгрес, оставил Македония, извън границите на новообразуваното Българско княжество.

Българите от Македония изпращат до правителствата на Великите сили и Временното руско управление петиции, мемоари и молби, с които протестират срещу решението техните земи да останат в пределите на Османската империя. Наред с мирните протести продължават и четническите акции. Стихийните изяви на съпротива придобиват организиран характер. Започва подготовка за въстание. На 8 септември 1878 година в Рилския манастир се провежда съвещание. В изпълнение на взетото решение в пограничните с Турция райони се създава местно опълчение, което поема охраната на границата.

На 5 октомври 1878 година сборен отряд от около 400 въстаници, разделен на чети, под общото командване на Стоян Карастойлов (Стоян войвода) и Адам Калмиков атакува турския гарнизон, разположен при кресненските ханове. След 18-часово сражение, турската войска се предава. Пленени са

119 войници и 2 офицери. Освободени са селата Влахи, Ощава, Ново село. Въстанието обхваща и местността Каршияка, надясно от река Струма. Формирано е въстаническо ръководство в състав: атаман Адам Калмиков, началник-щаб Димитър Попгеоргиев и главен войвода Стоян Карастоилов. Освен в Кресненското дефиле въстанически действия започват в Неврокопско, Демирхисарско, Серско, Малешевско и пр. В началото на ноември въстанието обхваща и селата от Разложката котловина. Софийският комитет „Единство“ изпраща Баньо Маринов с чета доброволци за главен войвода в Разлога, като негов заместник-войвода е Никола Фурнаджиев. Ожесточени сражения се водят при освобождаване на Банско и Мехомия. На 8 ноември след няколко часа бой четата на Маринов освобождава Банско. Втори въстанически център в Разложката котловина става село Горно Драглище. Към него се отправят въстаници от Долно Драглище, Добърско и Годлево. Сформираната чета потегля към село Баня. В резултат на успешните въстанически действия в Кресненско и Разложко са освободени 43 села.

Въпреки проявения героизъм турците преминават в настъпление. На 11 ноември 1878 година е опожарена Кресна. Същата участ постига още 12 села от Кресненското дефиле. Към края на ноември е разгромено въстанието и в Разложко. По десния бряг на река Струма въстаническите действия продължават до февруари 1879 година, но разколът в ръководството оказва силен негативен резултат.

В разгара на въстаническите боеве по инициатива на въстаническото ръководство била изпратена една делегация в Учредителното събрание във Велико Търново. Тяхната задача била да изразят горещото желание на всички жители българи от Македония за обединение с България, но без успех. През

април 1879 година една сравнително голяма чета преминава турската граница с цел да даде сигнал за въстание около Битоля. Въстаниците остават изолирани и не могат да спрат настъплението на турските войски. На 25 май 1879 година четите са разпуснати и така въстанието е прекратено.

Поражението на въстанието и и жестокостите на турската войска и башибозук над населението принуждават над 25000 души от Мелнишко, Горноджумайско, Разложко и други краища на Македония да напусне родните си селища и да потърсят убежище в Княжество България. Към 19 декември 1879 година българи от Македония изпращат Мемоар до Великите сили, с който искат създаване на един вилает от всички македонски епархии, населени с българи.

Насилията продължават и в 1880 година.